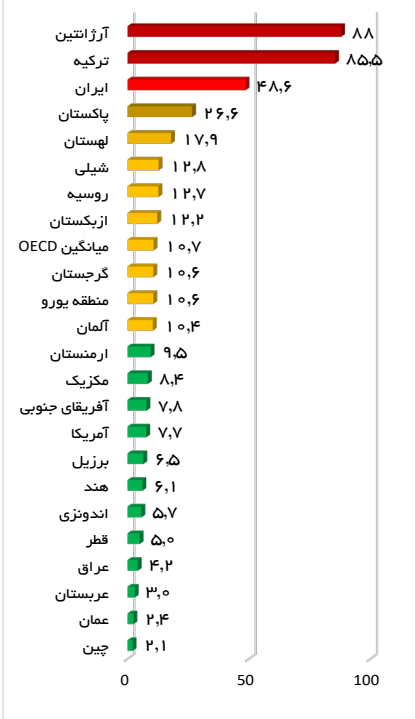

مقایسه

تورم از نمای جهانی

اقتصاد جهانی پس از دوره کرونا با جهش‌های توری می‌مواجه شد و حتی کشورهای توسعه‌یافته‌ای نظیر آلمان نیز طعم تورم‌های دورقمی را چشیدند. در این میان کشورهای آرزاتین، ترکیه و ایران فارغ از تحولات پساکرونا، به دلیل سایر عوامل اثرگذار اقتصاد سیاسی با جهش‌های شدیدتر توری روبرو شدند. مقایسه تورم نقطه‌به‌نقطه ایران و برخی کشورهای مناطق منتخب جهان در ماه اکتبر ۲۰۲۲ میلادی (آبان و آذر امسال) نسبت به اکتبر ۲۰۲۱ میلادی (آبان و آذر سال قبل) نشان می‌دهد که در این ماه تورم کشورهای آرزاتین و ترکیه به ترتیب با ثبت رکورد‌های ۸۸ و ۸۵٫۵ درصد با اختلاف بیش از ۳۰ واحد درصدی، بالاتر از تورم ایران قرار گرفته‌اند؛ اما در مقابل در برخی کشورهای همسایه و منطقه نظیر عمان، عربستان سعودی، عراق و قطر، تورم تک‌رقمی با اختلاف فاحش نسبت به ایران تجربه شده است. به گزارش همشهری، تورم سالانه ایران در آذرماه به ۴۵ درصد رسیده و به نظر می‌رسد تا پایان سال در سناریوهای مختلف ۱۶ تا ۴۶ درصد دیگر نیز رشد کند و به محدوده ۴۶٫۶ تا ۹۳٫۳ درصد برسد. براساس سناریوی اول، اقتصاد ایران در ۳ ماه باقی‌مانده از سال، تورم ماهانه یک درصدی را تجربه خواهد کرد که نتیجه آن رسیدن تورم سال ۱۴۰۱ به ۴۶٫۶ درصد خواهد بود. در سناریوی دوم، شدت رشد تورم ماهانه در دی، بهمن و اسفند معادل ۲ درصد محاسبه شده که نتیجه آن تورم ۴۷٫۹۴ درصدی است و در سناریوی سوم که با توجه به شرایط فعلی مهار تورم احتمال وقوع آن بسیار پایین است، تورم ماهانه در ۳ ماه باقی‌مانده از سال معادل ۳ درصد در ماه مدنظر قرار گرفته که نتیجه آن تحقق تورم ۴۹٫۳ درصدی برآورد می‌شود.

مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه ایران و کشورهای منتخب

بانک‌های تورم‌ساز و سفره‌های مردم

ادامه از صفحه اول
قول می‌دهد و تسهیلات می‌دهد اما چون منافع بانک کافی نیست، پیش بانک مرکزی می‌رود و وام می‌گیرد که به مفهوم اضافه برداشت و چاپ پول خواهد بود. به این ترتیب نرخ رشد نقدینگی به جای ۲۷ درصد به کانال دست کم ۳۵ درصد می‌رسد و نتیجه، تورم‌سازی بانک‌ها از جیب مردم و فشار بر سفره خانوارها خواهد بود.

به بیان ساده‌تر اگر شبکه بانکی ۱۰۰ واحد پول داشته باشد و ۱۳ درصد آن را نزد بانک مرکزی سپرده کند، فقط ۸۷ واحد برای پرداخت وام پول دارد. حال دولت و مجلس تصمیم می‌گیرند و به بانک‌ها دستور می‌دهند که ۲۵ واحد وام بدهند یعنی ۳۸ درصد بیشتر از پولی که در اختیار دارند باید وام با قیمت مدنظر دولت و مجلس بدهند. ساده‌ترین و البته خطرناک‌ترین راه این است که سراغ بانک مرکزی بروند و درخواست وام کنند. حساب بانک‌ها را شارژ کنند، دست کم در شرایط اکنون جامعه ۷ برابر نقدینگی ایجاد می‌شود. با این توصیف پول اضافی به اقتصاد و بازارها تزریق شده و معادله عرضه و تقاضا در بازارها به هم می‌خورد و قیمت‌ها جهش پیدا می‌کند.

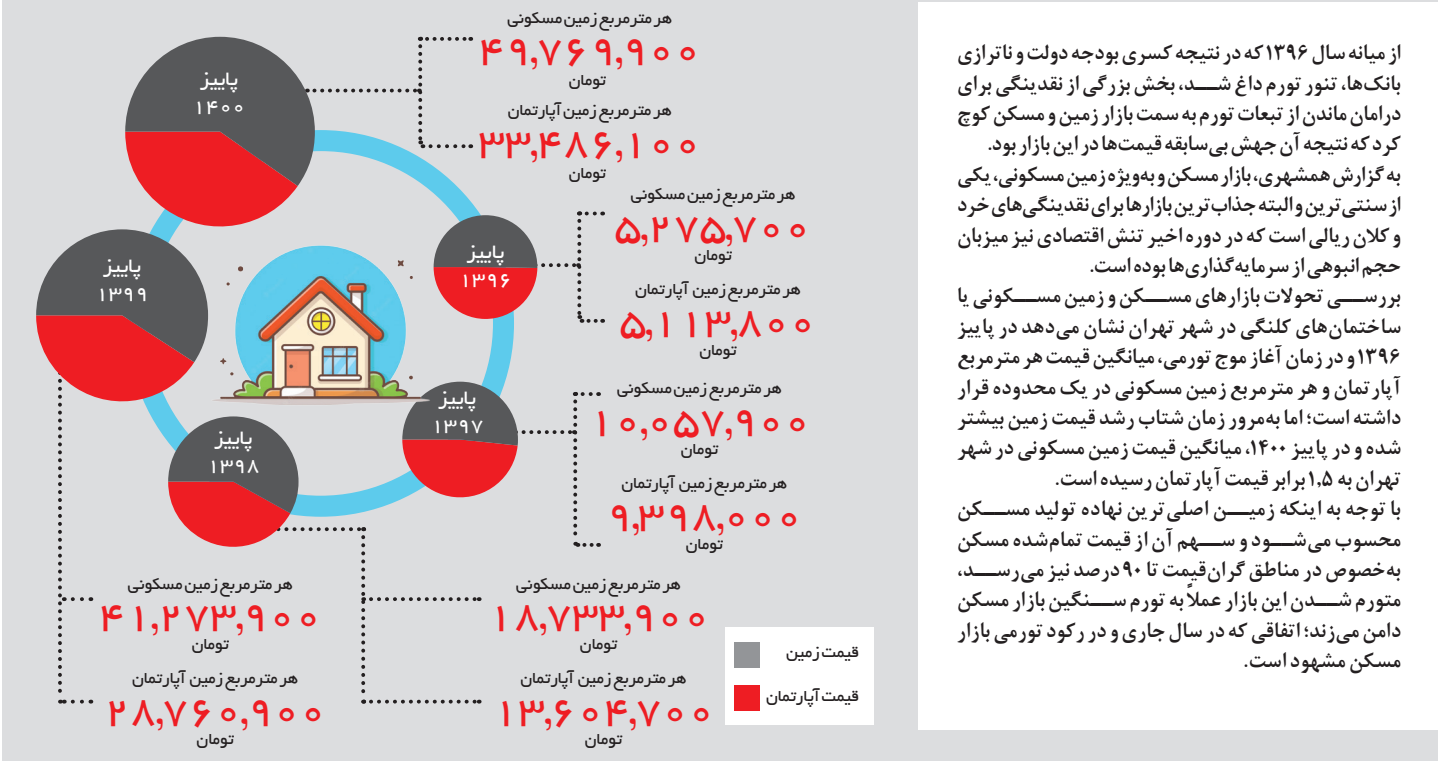
تسهیلات تکلیفی هر چند با هدف حمایت از خانوارها و حتی بنگاه‌ها صورت می‌گیرد اما سنگینی وزن آن بر دخل و خرج بانک‌های وقتی بیش از ظرفیت آنها باشد، به یک معنای روشن خرج کردن از جیب مردم از مسیر بانک‌ها با قرض گرفتن از بانک مرکزی است. بانک مرکزی مأموریت‌اش کنترل تورم و حفظ ارزش پول ملی یعنی حفظ قدرت خرید مردم است.

نتیجه اینکه انتظار می‌رود مجلس و دولت سهم تسهیلات تکلیفی را به گونه‌ای تنظیم کنند که باعث خلق پول بدون پشتوانه نشده و هزینه آن به مردم تحمیل نشود. چنین تصمیمی البته سخت و شدنی است و راه درست این است که پول پاشی غیر هدفمند و بی‌ضابطه در اقتصاد ایران کنترل شود. چنان‌که بانک‌ها به هر میزان که ناشی از فشار تسهیلات تکلیفی شده زیان تولید کنند، این زیان را نه بانک‌ها که مردم ایران تحمل خواهند کرد. البته تسهیلات تکلیفی تنها عامل ایجاد تورم نیست و بانک‌های بی‌ضابطه هم بر آتش تورم می‌افزایند و چشم‌انداز اقتصاد کلان، بنگاه‌ها و خانوار را تیره‌تر می‌سازند. برای کنترل تورم می‌توان از نسخه‌های موفق جهانی استفاده کرد و بهتر است بدین‌جهت که اقتصاد ایران و سفره مردم با پول پاشی بانک‌ها نه تنها بزرگ‌تر نمی‌شود که در نهایت همه را به میلیونرهای فقیر تبدیل می‌کند.

اقتصاد

بخش بزرگی از نقدینگی به بازار مسکن کوچ کرد

رخنه کسری بودجه و ناترازی بانک‌ها در بازار مسکن

از میانه سال ۱۳۹۶ که در نتیجه کسری بودجه دولت و ناترازی بانک‌ها، تور تورم داغ شد، بخش بزرگی از نقدینگی برای درمان ماندن از تبعات تورم به سمت بازار زمین و مسکن کوچ کرد که نتیجه آن جهش بی‌سابقه قیمت‌ها در این بازار بود. به گزارش همشهری، بازار مسکن و به‌ویژه زمین مسکونی، یکی از سنتی‌ترین و البته جذاب‌ترین بازارها برای نقدینگی‌های خرد و کلان ریالی است که در دوره اخیر تنش اقتصادی نیز میزبان حجم انبوهی از سرمایه‌گذاری‌ها بوده است. بررسی تحولات بازارهای مسکن و زمین مسکونی با ساختمان‌های کلنگی در شهر تهران نشان می‌دهد در پاییز ۱۳۹۶ و در زمان آغاز موج تورمی، میانگین قیمت هر مترمربع آپارتمان و هر مترمربع زمین مسکونی در یک محدوده قرار داشته است؛ اما به مرور زمان شتاب رشد قیمت زمین بیشتر شده و در پاییز ۱۴۰۰، میانگین قیمت زمین مسکونی در شهر تهران به ۱۵ برابر قیمت آپارتمان رسیده است. با توجه به اینکه زمین اصلی‌ترین نهاده تولید مسکن محسوب می‌شود و سهم آن از قیمت تمام‌شده مسکن به‌خصوص در مناطق گران‌قیمت تا ۹۰ درصد نیز می‌رسد، متورم شدن این بازار عملاً به تورم سنگین بازار مسکن دامن می‌زند؛ اتفاقی که در سال جاری و در رکود توری بازار مسکن مشهود است.

روند قیمت کالاهای اساسی

قیمت محصولات مصرف و کالاهای اساسی طی امسال دچار تغییرات زیادی شد که بخش عمده‌ای از آن به تصمیم دولت برای اصلاح نرخ ارز و پرداخت مستقیم یارانه به مصرف‌کنندگان در اردیبهشت ماه باز می‌گشت. بعد از ثباتی چندین ماهه، نوسان نرخ ارز در یک ماه گذشته تغییرات جدیدی را در نرخ برخی از کالاها ایجاد کرد.

گروه کالایی	نام کالا	قیمت فروردین	قیمت آبان	قیمت آذر
خوراکیار	برنج (ایرانی)	۱۰۰,۰۰۰	۸۲,۰۰۰	۹۰,۰۰۰
	روغن (۱٫۸ لیتری)	۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰
	رب گوجه فرنگی	۳۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰
	ماکارونی (یک کیلوگرمی)	۱۲۵,۰۰۰	۳۴,۰۰۰	۳۴,۰۰۰
	تن ماهی	۳۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
	چای (خارجی بسته نیم کیلویی)	۱۵۰,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰
	قند	۲۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
لبینات	شکر	۲۳۰,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۲۸,۰۰۰
	شیر	۱۵۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰
	ماست	۲۰,۰۰۰	۳۳,۰۰۰	۳۳,۰۰۰
	پنیر سفید	۳۲۰,۰۰۰	۵۸,۰۰۰	۵۸,۰۰۰
	کشک	۲۲۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
حبوبات	لوبیا چیتی	۶۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰
	لوبیا قرمز	۵۸,۰۰۰	۶۵,۰۰۰	۶۸,۰۰۰
	لپه	۵۸,۰۰۰	۶۲,۰۰۰	۶۲,۰۰۰
	عدس	۵۵,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
	نخود	۵۰,۰۰۰	۵۸,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
پروتئین	گوشت قرمز کوسفندی	۱۷۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰
	گوشت گوساله	۱۶۸,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰
	مرغ	۳۵,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
	ماهی (قرنل آ)	۹۰,۰۰۰	۱۰۵,۰۰۰	۱۰۵,۰۰۰
	تخم مرغ	۳۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۵,۰۰۰
شوینده و سلولزی	دستمال کاغذی رومیزی	۱۶۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
	مایع دستشویی (۵۰۰ میلی‌لیتری)	۲۳۰,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
	مایع لباسشویی (یک‌لیتری)	۳۵,۰۰۰	۴۲,۰۰۰	۴۵,۰۰۰
	شامپو (۴۰۰ میلی‌لیتری)	۳۴,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۲,۰۰۰
	تغییرات	تغییرات	تغییرات	تغییرات

تورم پاییزی بازار خودرو

بازار خودرو و امسال بعد از بهار و تابستانی کم‌نوسان، پاییز ملتمهی را تجربه کرد. افزایش تدریجی نرخ ارز در کنار فاکتورهای همیشگی تأثیرگذار بر قیمت خودرو و از جمله نبود تعادل بین عرضه و تقاضا و تورم باعث شد قیمت خودرو در آذرماه روزبه‌روز افزایش یابد و رقم پاییزی از رشد قیمت را در قاصله آبان تا آذر شاهد باشیم.

روایت سید قضایی انستیتو تغذیه از اثرات گرانی

وزنه تورم در ترازوی معیشت

شاخص تورم از بهمن ۱۴۰۰ که هزینه سبد معیشت خانوارهای کارگری به تصویب رسید تا پایان آذر امسال ۴۲ درصد رشد کرده است؛ اما در همین بازه زمانی به واسطه حذف ارز ترجیحی کالاهای اساسی، رشد شاخص تورم خوراکی‌ها ۵۸٫۶ درصد بوده و فشار زیادی به معیشت خانوارها وارد کرده است که البته فشار مازاد آن، از طریق افزایش رقم یارانه نقدی به ۴۰۰ هزار تومان جبران شد. به گزارش همشهری، بررسی‌ها نشان می‌دهد در نتیجه تورمی که در ماه‌های گذشته به اقتصاد تحمیل شده است، هزینه سبد غذایی انستیتو تغذیه برای خانوارهای کارگری به عنوان کارشناسی‌ترین ابزار برای تعیین سبد معیشت این خانوارها با رشد قابل توجه مواجه شده و از ۳ میلیون و ۵۵۵ هزار تومان در بهمن ۱۴۰۰ به ۵ میلیون و ۵۴ هزار تومان در انتهای آبان امسال افزایش پیدا کرده است. در بهمن سال قبل، سبد غذایی انستیتو تغذیه معادل ۳۹٫۶ درصد از کل هزینه معیشت کارگران مدنظر قرار گرفت و براساس آن رقم سبد معیشت ۸ میلیون و ۹۷۹ هزار تومان تعیین شد. اکنون نیز، با فرض همان ضریب ۳۹٫۶ درصدی سبد غذایی، رقم سبد معیشت کارگران در آخرین ماه پاییز به ۱۲ میلیون و ۷۶۴ هزار تومان می‌رسد که ۴۲ درصد بیش از سبد معیشت سال قبل است و باید برای جبران آن دستمزد‌ها را به مراتب بیش از سال قبل افزایش داد.

هزینه خوراک خانوارهای کارگری بر اساس سبد انستیتو تغذیه

گروه کالایی	هزینه ماهانه هر نفر	هزینه روزانه هر نفر
نان	۱,۳۶۹	۳۵,۳۲۴
برنج	۳,۷۴۹	۵۰,۲۱۸
ماکارونی	۴۹۳	
حبوبات	۱,۲۵۵	
سبزی‌زمینی	۹۳۷	
سبزی‌ها	۵,۰۳۰	
میوه‌ها	۶,۱۵۷	
گوشت قرمز	۵,۷۴۴	
گوشت سفید	۳,۸۰۱	
تخم مرغ	۹۷۸	
لبینات	۴,۳۴۶	
روغن نباتی	۶۸۰	
قند و شکر	۷۸۴	
هزینه روزانه هر نفر در آبان ۱۴۰۰	۵۰,۴۴۸	۱,۵۳۱,۶۶۱
هزینه ماهانه یک خانوار ۳٫۳ نفره کارگری	۷,۵۴۸	۳۵۵,۳۴۸

تایم لاین

فراز و فرود ۸۶ سال تورم

بانک مرکزی از سال ۱۳۱۶ نرخ تورم را محاسبه و منتشر کرده است. این شاخص کلان در ۸۶ سال گذشته فراز و فرود شگفت‌انگیزی داشته و ضمن فتح قله ۱۱۰ درصدی، طعم ۳ سال تورم منفی را نیز چشیده است. بررسی‌های همشهری نشان می‌دهد میانگین نرخ تورم در طول ۸۶ سال گذشته ۱۶٫۳ درصد، در ۴۳ سال قبل از انقلاب ۱۱٫۵ و در ۴۴ سال پس از انقلاب ۲۱ درصد بوده است. بالاترین نرخ تورم کشور ایران در سال‌های ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۳ یعنی در میانه جنگ جهانی دوم و اشغال کشور توسط قوای روس، انگلیس و آمریکا رقم خورده و پس از آن در سال‌های ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ و ۱۳۲۹ به واسطه رکود شدید اقتصادی، نرخ تورم منفی تجربه شده است.

